

HONGKONG

KÍNA KAPUJÁBAN

⊕ SZÖVEG ÉS KÉP: KARÁCSONYI DÁVID

Hongkong nyüzsgő metropoliszában először azzal szembesülünk, hogy a kínaiak tényleg nagyon sokan vannak – a Föld egyik legsűrűbben lakott területén járunk. A levegőben töltött fél nap után zsibbadtan nyújtózom a reptéri gyorsvasút 300-zal száguldó szerelvényén, amely 20 perc alatt repít Kowloon központjába, ahol a kulturális sokk hidegzuhanyként fogad: olyan, mint a londoni China Town, csak annál sokkal hatalmasabb...

Hongkong egy évszázados brit uralom után tért vissza Kínához 1997-ben. A honvédelem és a külügy területén kívül mindenben független az anyaországtól, gazdasági-politikai rendszerét az egyesítés után még legalább ötven évig fenntarthatja – ezt szerződés garantálja. Az egy ország két rendszer elvét követve saját fizetőeszközzel, a hongkongi dollárral rendelkezik, saját, a brit minitárt követő egyenruhába bújtatott rendőrsége és szabadon választott, ám Peking által kinevezett vezetés áll a városállam élén. Az önállóság olyannyira nagy, hogy a reptéren belépéskor a Kínai Népköztársaság állampolgárait a külföldiek sorába terelik, ráadásul külön beutazási engedélyt kell felmutatniuk!

ZSÚFOLT UTCA KOWLÓNBAN
Hongkongban „Balra tarts!”, míg Kínában – a kontinentális Európához hasonlóan – jobbra tarts van érvényben

A LONDON LÁTKÉPÉHEZ TARTOZÓ EMELETES BUSZOK
nemcsak az egykori gyarmatvárosokban (Hongkong, Szingapúr), de ma már Kína zsúfolt tengerparti nagyvárosaiban is terjednek – csupán Pekingben tartják magukat a csuklós buszok (jobbra)

Hongkong – Kína Londonja

Azonnal megcsap a füledt szubtrópusi levegő, így a bal oldali közlekedést hirtelen fel se fogom, amire – Londonhoz hasonlóan – a kereszteződésekben az aszfalra festett „look right!” felirat figyelmezteti a gyalogosokat. Az emeletes buszok éppúgy a városkép szerves részei, mint az emeletes villamos. (Kelet-Ázsia mellelsem korántsem egyveretű a KRESZ alapjait illetően: Hongkongban és Japánban „Balra tarts!”, Kínában és Tajvanon „Jobbra tarts!” van érvényben, az orosz Távol-Keleten pedig a „Jobbra tarts!” vegyül a többségében Japánból és Hongkongból olcsón behozott, használt jobb kormányos kocsik használatával.)

Az évszázados gyarmati uralom örökségeként a kínai mellett mindenki, még a legidősebbek is kiválóan beszélnek angolul, sőt az iskolákban is angol mintára folyik az oktatás. Az utóbbi idők páráz politikai vitái viszont arról szóltak, hogy a

történelem oktatásához a Népköztársaságban használt tankönyveket használják-e. A politikai pártok és mozgalmak persze továbbra is szabadon működhetnek a különleges igazgatású területen, sőt az utcákon mindenfelé találkozhatunk a kínai politikai ellenzékét támogató plakátokkal.

Kapitalista múlt, kapitalista jövő

A békés egymás mellett élés mindkét fél érdeke, hisz Hongkong már az 1970-es évek végén lezajlott kínai nyitás óta az ország legfőbb befektetője. A Kínában elsőként létrehozott Sencseni Különleges Gazdasági Övezetet is Hongkong közelsége inspirálta. De vajon milyen a határszigor a Nagy-Kína felé? Sencsenbe indulunk. Az utolsó állomás felé haladva a hongkongi HÉV-en már csak ingázó kínaiak vannak – megrakva sajréval. Folyik a ha-

A GYARMATI IDŐKBŐL MEGMARADT
 nagyon keves épületek egyike
 a városközpontban (jobbra)

HONGKONG KÖZPONTI ÜZLETI NEGYEDE

táron átívelő csencselés, ugyanúgy, mint nálunk Ukrajna felé, csak itt nem a cigaretta és a benzin a sláger, hanem a macskabenzin, azaz a tej és a tejpor, ugyanis ebből Kínában hiány van. Hatalmas zsákokban, dobozokban viszik a tejport, és árulják a földről a sencseni oldalon – modern csillogás ide vagy oda. Mindenki cekkerekkel mozog: a dobozok és a kínai cipzárás fóliaszatyor a legnépszerűbbek.

A HÉV beérkezik a hongkongi oldalon egy nagy terminálba, mindenféle folyosókon kerengve először a hongkongi, majd a kínai határellenőrzés következik. A folyosó ablakából látszik a szögesdrót, a határsáv és a határfolyó, a folyosón pedig egy nagy fel-festett csík jelzi, hogy pontosan hol húzódik a határ. A hatalmas csomagokat lábbal lökődésik előre, s a szabályozottság ellenére komoly ordibálás zajlik. Sok kínai gyerek Hongkongba jár iskolába, számuk-

A CIKK MEGJELENÉSÉNEK TÁMOGATÓJA AZ STA TRAVEL – STATRAVEL.HU

ra külön átlépősvárat tartanak fenn. Épp vagy 40-50, nyolc-tíz év körüli apróság kel át kíséreléssel együtt, és ahogy ez a kavalkád csacsog kínaiul, olyan, mintha valami nagy fészeken madarak száza csiripelnének...

Sencsenből, az egykori határ menti halászfaluból mára modern világváros lett – saját metróhálózattal. Első ránézésre itt minden elámító, nemhogy Tajvan, de még Hongkong is elbújhat mögötte. Minden vadonatúj, csillog-villog – míg Hongkongon átüt, hogy nem mai város, a közlekedési eszközöktől kezdve a házakig mindenben látványos, hogy az már 50 és 100 éve is ott volt. Sencsenben azonban sok minden csak a fényes, csillogó, gigantikus látszat: a város nem emberi léptékű, létesítményei nem az embereknek épültek, hanem a hatalom, a gazdaság erejét hirdetik. Csak a főpályaudvar 25 vágányával nagyobb, mint a lipcsei, pedig az is már négy Keleti pályaudvar egy-más mellett.

Újra Hongkong. Az itteniek nemcsak a kínai nyelvet és kultúrát, hanem a nyugati világ működését és az angolt is jól ismerik, ezért a városállam mindig is összekötő kapocs volt a kapitalista országok felé. A befektetett tőke éppúgy hozzájárult a Kínai Népköztársaság gyors gazdasági fejlődéséhez, mint ahogy a Hongkongba visszaáramló profit a várost gazdagította. A kínai gazdaság felpörögésével a városállam textil- és gépipara lassan leépült, helyét a szolgáltatás és a logisztika vette át, amelyet az adókedvezmények is nagyban segítettek.

Hongkong, Sanghaj és Szingapúr a világ legnagyobb forgalmat lebonyolító konténerkikötői, bár Hongkong jelentősége utóbbiak és több kínai versenytárs javára az elmúlt néhány évben csökkenni kezdett. Az 1998-ban megnyitott új hongkongi nemzetközi reptér világelső a légi teherszállítás terén. A repülőtér számára egy külön szigetet kellett a tengerben építeni, így ez volt minden idők legrágabban kivitelezett aerodromja.

A kaotikus zsúfoltság vad bája

A fényreklámtól villódzó, kaotikus, üzletekkel tarkított belvárosi utcák igencsak zsúfoltak. A felhőkarcolókkal szabdalta, lerobant lakótömbök között járva olyan érzése támad a nyugalomhoz szokott európainak, mintha valami futurisztikus, negatív utópia kellős közepébe csöppent volna. Nemcsak a páras levegő, de a népsűrűség, a tömeg is ful-

AZ ÓPIUMHÁBORÚTÓL HONGKONG VISSZATÉRÉSÉIG

Hongkong szigetét 1841-ben, az első ópiumháború idején foglalták el a britek. A sziget lakossága az 1870-es évekre megtízszereződött, amely akkorra a második ópiumháború eredményeként megszerzett Kowloon-félszigettel bővült. A nemtelen ópiumháborúk és az őket lezáró előnytelen kereskedelmi egyezmények Kínát félgymarmati sorba, a lakosság egy jelentős részét pedig ópiumfüggésbe taszították. Az Indiában megtermeltetett ópium bevitelével a britek saját kereskedelmi passzívumukat igyekeztek ellensúlyozni a Kínából kiáramló árukkal szemben. A negatív folyamatok hosszú távon mégis az ország part menti területeinek modernizálásához, Hongkong mellett Sanghaj, Kanton és más nagyvárosok – mint kereskedelmi, textilipari központok – felemelkedéséhez, továbbá – áttételesen – az uralkodó Csing-dinasztia bukásához, a Szun Jat Szen nevével fémjelzett 1912-es köztársasági fordulathoz vezettek.

1898-ban a brit birodalom 99 évre bérbe vette a Kowloon-félsziget északi részét, az ún. Új Területeket is, hogy nagyobb hátszínre legyen Hongkong koronagyarmatnak. Ez a bérleti szerződés járt le 1997-ben, amit a szerződő felek nem hosszabbítottak meg. A britek a hongkongi társadalmi-gazdasági berendezkedés további 50 évig történő fenntartását szabva feltételül, nemcsak a bérelt Új Területeket, de magát Hongkongot és Kowloont is visszaadták Kínának.

Érdekesség, hogy 1949-ben a britek – az USA-val ellentétben – a Tajvanra menekült nacionalistákkal szemben szinte azonnal a pekingi kommunista kormányzatot ismerték el Kína legitim képviselőjeként, ezzel védve Hongkongot az esetleges erőszakos katonai akcióktól. Az átadás-átvétel végül békésen zajlott le 1997-ben.

POLITIKAI TILTAKOZÓKAMPÁNY HONGKONGBAN

a pekingi kormány valláspolitikája ellen. Itt még lehet tiltakozni! (jobbra fent)

EGY TIPIKUS HONGKONGI OLCÓSÓ KIFŐZDE

Akár a városközpontban is ehetünk olcsón, csak a szállásárak csillagászatiak (balra fent)

FÉNYREKLÁMOK MINDENÜTT

egy kowlooni utcán (bal oldalt, fent)

HONGKONG A VILÁG EGYIK LEGZSÚFOLTABB NAGYVÁROSA

Ezen a toronyház-építési programokkal próbálták enyhíteni – az eredmény felemás (bal oldalt, lent)

lasztó. Miközben próbálok megtalálni az interneten foglalt szállásom, folyton dél-ázsiaiak, arabok, indonézok, afrikaiak rohannak meg üzleti ajánlatokkal, akiket a nagy tömegben lehetetlenség kikerülni. A szállásomhoz egy keskeny sikátorban húzódó, emberekkel zsúfolt üzletsoron átvágva jutok el, ahová az ég kékje is csak egy keskeny csíkban szűrődik be. A csatornákból gőz tör elő, megtelt szemetesládák és halszag mindenfelé, az épületek homlokzatát légkondicionálók tagolják – akárcsak egy filmben. A vertikális tömegközlekedés eszközeként szolgáló liftek külön diszpécser kezeli, előtte hosszú sor áll. A 12. emeletre feljutva derül csak ki, hogy kis kínai trükkkel a hostel igen picinyke, négyágyas szobája valójában négy, emeletes ágyat takar, az egyetlen ablak pedig a sikátorra néz.

A világ legszebb panorámája

A Kowloon és Hongkong városa között húzódó Victoria Bay a világ egyik legszebb panorámáját nyújtja a vízen ringatózó dzsun-kákkal, az öböl partján sorakozó felhőkarcolókkal és a mögöttük emelkedő hegyekkel, ahová siklóval vagy mozgólépcsőn juthatunk fel. A két partot az 1888-ban alapított Star Ferry jellegzetes kompjai kötik össze, de ma már a városi gyorsvasúttal is átjuthatunk a túloldalra. Az öböl esti panorámája a színes fényárban úszó felhőkarcolókkal páratlan. Nem csoda, hogy turisták ezrei lepik el ekkor az egész partot, hogy a kontinensnyi Kína kapuvárosának látványában gyönyörködhesenek.

Maga a kilátóhelyre jutás a „peak tram” (csúcsvillamos) segítségével a legkülönlegesebb. A szerkezet egy siklóvasút: 19. század végi átadásakor eredetileg gőzgép hajtotta. A vagonok kialakítása viszont nem lépcsőzetes, mint a budavári siklóé, hanem vízszintes, ami eléggé vicces helyzetet teremt, amikor a tömött szerelvény épp 45 fokban kapaszkodik felfelé – az emberek gyakorlatilag lógnak a kapaszkodón, az ülő utas pedig épp hanyatt fekvő állapotban van, a lábfeje meg az arca előtt. Az egész mutatvány lefelé még megalázóbb...

Egy kis esti gasztrotúra

A tenger gyümölcseit árusító boltok a legtöbb sarkon megtalálhatók, ahol a cápauszonytól kezdve a császári éteknek számító szárított tengeri uborkáig minden kapható – az utcán állva falatozhatunk a snackboltok pálcikán frissen sült kínálatából, vagy akár beülhetünk az egyik olcsó kifőzdébe is. Csak fogyasztás után kell fizetnünk, az olcsóság miatt inkább pozitív meglepetések érik az embert. A főzés mindenhol a szemünk láttára folyik – az utcáról benézve fejükkel lefelé lógó, barnára sütött, aszalt kacsák fogadnak, helyenként mellette egy jó darab pacal, vagy egy sült-pácolt sertéshús himbálódzik. Máshol előttünk gőzölik a hússal, zöldségekkel töltött gombócokat, vagy dobják a forró, sercegő szójaszósszal teli wokba a jellegzetes kantoni kolbászt. Máshol hatalmas akváriumban különböző tengeri lények úszkálnak – előttük a séf ajánlja az arra járóknak, hogy melyiket érdemes elkészíttetni. A kínai konyha karakteressége ellenére a globalizációt tükrözi, hogy a McDonalds mellett már az „Istanbul Kebab” is megjelent Hongkongban. ☺

**A VÁROS SZÍVÉBEN FEKŐ
VICTORIA-ÖBÖL PANORÁMÁJA**
a világ állítólag legszebb városi
látképe – nappal és éjjel.
A figyelmes szemlélő a néhány évvel
korábban készült éjszakai látványhoz
képest könnyedén új felhőkarcolókat
fedezhet fel!

FOTO: KARACSONYI DÁVID

FOTO: KUPRISÁK ISTVÁN